

Frank Bold

Energetická
společensví
v novém
energetickém
zákoně

**Bold
Future**

Rozvoj komunitní energetiky pomůže urychlit energetickou transformaci České republiky od fosilních zdrojů k udržitelné a čisté energii a zároveň předcházet energetické chudobě.

Komunitní energetika je příležitost pro spotřebitele, samosprávy i podnikatele.

Dokument přináší základní informace o transpozici evropské směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (2018/2001, dále jen „RED II“) a směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (2019/944, dále jen „IEMD“) a zaměřuje se na ustanovení, která nově upravují práva a povinnosti **energetických společenství** (pojem je používán jako zastřešující pro občanská energetická společenství a společenství pro obnovitelné zdroje).

Transpozice RED II a IEMD do českého právního řádu představuje důležitou příležitost ke zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v energetickém mixu, snížení cen energií a energetické závislosti a zároveň zvyšuje akceptaci obnovitelných zdrojů energie (OZE) a brání energetické chudobě. **Následující kapitoly poskytují odpovědi na nejčastější otázky týkající se transpozice komunitní energetiky do českého právního řádu. Prostor je ponechán také diskusi nad tématy, která lze do českého právního řádu transponovat různými způsoby.**

1 Právní forma energetických společenství a jejich organizační a provozní struktura

Český zákonodárce může zvolit, jaké právní formy mohou energetická společenství mít. Musí však respektovat požadavky evropského práva ohledně členství, zisku a výkonu účinné kontroly. Jako nejhodnější se proto jeví právní formy: spolek, družstvo a společnost s ručením omezeným.

Právní forma energetických společenství bude mít **významný vliv na jejich vnitřní řízení, vnější vztahy i na práva a povinnosti jednotlivých členů**. Rozhodnutí, jakou právní formu budou moci energetická společenství na území ČR mít, **záleží na českém zákonodárci**. Aby však byly splněny všechny požadavky podle evropského práva¹, musí daná právní forma umožňovat:

1. Otevřenost a dobrovolnost členství,
2. Jiný primární účel než tvorbu zisku,
3. Výkon účinné kontroly malými podniky, fyzickými osobami a územními samosprávnými celky v občanském energetickém společenství, resp. u společenství pro obnovitelné zdroje kontrolu členy v blízkosti projektu.

Dobrovolná účast v právnické osobě znamená, že **musí být možné, aby se oprávněně subjekty k členství rozhodly na**

základě vlastní vůle. Stejně tak musí být možné **členství** v dané právnické osobě i **dobrovolně ukončit**. Z kritéria otevřenosti členství vyplývá, že energetickým společenstvím **nemůže být právnická osoba nečlenského typu**, tedy účelové sdružení majetku (např. nadace).

Právní forma musí energetickému společenství umožňovat, aby bylo založeno primárně za účelem poskytování **environmentálních, hospodářských nebo sociálních společenských přínosů** svým podílníkům nebo členům nebo místním oblastem. Tvorba zisku je možná, ale nesmí se jednat o primární účel činnosti (viz část 4. Podnikatelská činnost energetických společenství a tvorba zisku).

Zvolená právní forma musí rovněž umožnit vykonávat výše uvedeným skupinám členů účinnou kontrolu (viz část 2. Členství a účinná kontrola v občanském energetickém společenství a 3. Definice „blízkosti projektu“ u společenství pro

OZE). Aby bylo možné tuto podmínku splnit, je v první řadě **nutné, aby zvolená právní forma umožňovala zjistit identitu skutečných majitelů (tj. členů a podílníků) energetického společenství**. Z tohoto důvodu se problematicky jeví forma akciové společnosti, kvůli obtížnému zjišťování skutečných majitelů akcií.²

Výše uvedené podmínky z existujících právních forem nejlépe splňují: **spolek, družstvo** (vč. bytového a sociálního družstva) a **společnost s ručením omezeným**. Jejich současné právní úpravě ale schází dílčí změny vhodné pro energetická společenství, konkrétně způsob nakládání se ziskem a výkon účinné kontroly.

Otázka k diskusi: Jakou právní formu mají dostat energetická společenství?

Má nový energetický zákon omezit právní formu energetických společenství pouze na tři uvedené (spolek, družstvo a s.r.o.) nebo vymezit pouze obecná kritéria, která musí každé energetické společenství splnit bez ohledu na právní formu?

První varianta vede k vyšší právní jistotě adresátů právní normy a umožní zákonodárci přesněji upravit související otázky spojené s organizační strukturou energetických společenství jako je nakládání se ziskem nebo účinná kontrola. Druhá varianta, tj. naprostá volnost právní formy, může vést k inovativním organizačním a provozním modelům energetických společenství. Ty budou nutně spojené se zvýšenou časovou náročností na kontrolu splnění zákonných podmínek státními orgány a přinášet průtahy ustanovení a přiznání žádoucích podpor nebo uzavření potřebných smluv s účastníky energetického trhu namísto samotného poskytování deklarovaných služeb členům energetického společenství.

¹ Čl. 2. 11 IEMD a čl. 2. 16 RED II.

² Výjimku tvoří akciové společnosti s výhradně zaknihovanými cennými papíry.

2 Členství a účinná kontrola v energetických společenstvích

Český zákonodárce může definovat, jakým způsobem je v energetickém společenství vykonávána účinná kontrola. Doporučujeme, aby jako odrazový můstek při definici sloužily již existující instituty kvalifikované většiny a pravidla koncernového práva. Účinně kontrolující členové z řad subjektů vymezených evropským právem by měli ve zvolené právní formě vždy disponovat nejméně takovým počtem hlasů, který je nutný pro přijetí rozhodnutí kvalifikovanou většinou. V rámci prevence proti ovládnutí energetického společenství jedním koncernem by propojení členové měli dohromady držet vždy méně hlasovacích práv, než kolik je nutné k přijetí rozhodnutí kvalifikovanou většinou.

Členství v energetickém společenství je v evropském právu vymezeno **odlišně pro společenství pro obnovitelné zdroje** (upravuje RED II) a pro **občanská energetická společenství** (upravuje IEMD). Rozdíly shrnuje následující tabulka:

nosti velkého rozsahu a pro něž odvětví energetiky nepředstavuje primární oblast ekonomické činnosti“ (bod 44 preambule IEMD). V případě společenství pro OZE se navíc musí jednat o subjekty, které se reálně nacházejí v blízkosti projektů

	Občanské energetické společenství	Společenství pro OZE
Kdo může být členem (čl. 2. 11 IEMD a čl. 2. 16 RED II)	Kdokoliv (tj. FO, malé, střední a velké podniky, místní orgány včetně obcí a krajů)	FO, malé a střední podniky, místní orgány (včetně obcí a krajů)
Účinná kontrola (čl. 2 11 IEMD a čl. 2 16. a) RED II)	Účinně kontrolován fyzickými osobami, místními orgány, včetně obcí a krajů, nebo malými podniky	Účinně kontrolován podílníky nebo členy, kteří se nacházejí v blízkosti projektů OZE vlastněných a vybudovaných tímto právním subjektem

Co se týče podmínek členství, pracuje evropské právo s kritériem **účinné kontroly**. Omezení účinné kontroly má zajistit, aby rozhodující vliv v energetickém společenství vykonávala skupina členů, kteří „nejsou zapojeni do komerční čin-

vlastněných a vybudovaných energetickým společenstvím (viz část 6. Definice „blízkosti projektu“ u společenství pro OZE).

Pojem účinná kontrola ani způsob jejího výkonu není v evropském právu výslovně definován. Záleží tedy na úvaze českého zákonodárce, jakým způsobem tento požadavek do české právní úpravy transponuje. **Jiné členské státy při definici pojmu účinné kontroly často vycházejí z již existujících norem obchodního a koncernového práva.**³ Tento přístup doporučujeme zvolit i pro ČR.

České obchodní právo zná institut **kvalifikované většiny**. Jeho cílem je **zajistit vysokou míru konsensu** mezi členy libovolné právnícké osoby na přijetí

nejdůležitějších rozhodnutí existenčně ovlivňujících danou právníckou osobu (např. založení, zrušení nebo změna účelu uvedené právnícké osoby). **Doporučujeme proto stanovit v novém energetickém zákoně podmínku, že fyzické osoby, malé podniky a orgány místních samospráv u občanského energetického společenství, resp. fyzické osoby, malé a střední podniky a orgány místních samospráv v blízkosti projektu společenství pro OZE, musí vždy disponovat nejméně takovým počtem hlasů nebo hlasovacích práv, které jsou ve zvolené právní formě energetického společen-**

³ Evropská komise: Energy communities in the clean energy package, Best practices and recommendations for implementation, str. 19–20. Dostupné online: <https://op.europa.eu/s/uFeN>.

ství nutné pro přijetí rozhodnutí kvalifikovanou většinou.

U družstva by šlo o nejméně 2/3 všech členů, u společnosti s ručením omezeným o podílníky s nejméně 2/3 hlasovacích práv

a u spolku o nadpoloviční většinu všech členů (občanský zákoník institut kvalifikované většiny u spolku nezná, aplikuje se tedy pravidlo pro přijímání běžných rozhodnutí, případně jiná pravidla dle stanov spolku).

Otázka k diskuzi: Jak nastavit účinnou kontrolu uvnitř energetického společenství?

Zvolit variantu s kvalifikovanou většinou, nebo podmínky kontroly stanovit v novém energetickém zákoně pro všechny právní formy energetických společenství stejně?

V novém energetickém zákoně doporučujeme formulovat podmínky účinné kontroly (tj. minimálního podílu účinně kontrolujících členů) **pro všechna energetická společenství stejně** bez ohledu na jimi zvolenou právní formu. Výhodou tohoto řešení by byla větší přehlednost pro adresáty právních norem. Nevýhodou však může být nižší míra flexibility pro zakladatele energetických komunit a faktické setření rozdílů mezi fungováním jednotlivých právních forem.

Dále doporučujeme, aby nový energetický zákon pamatoval také na **prevenci před ovládnutím energetických společenství osobami náležejícími do stejného koncernu**, na které by mělo být analogicky aplikováno výše uvedené pravidlo. Tito členové by tak v energetickém společenství dohromady měli držet vždy méně hlasovacích práv, než kolik je nutné k přijetí rozhodnutí kvalifikovanou většinou.

3 Definice „blízkosti projektů“ u společenství pro OZE

Společenství pro OZE může být dle evropského práva účinně kontrolováno pouze členy v „blízkosti projektů“ společenství pro OZE. Kritérium blízkosti bude definováno českým zákonodárcem. Jako řešení se nabízí buď formulovat uvedené kritérium pouze obecně a hodnotit jeho splnění v kontextu jednotlivých projektů, a nebo v zákoně vymezit jednu stejnou maximální vzdálenost mezi bydlištěm, skutečným sídlem nebo katastrálním územím účinně kontrolujících členů a výrobnou nebo jiným zařízením, které má být součástí realizovaného projektu. Z hlediska zajištění vyšší právní jistoty se přikláníme ke druhému řešení a navrhuje jako maximální vzdálenost 50 km. Případně lze uvažovat o kombinaci obou řešení – jako základní vymezit maximální vzdálenost 50 km a z této povinnosti formulovat výjimku pro větší projekty zaměřené na zajišťování potřeb na rozlehlejších území.

Zatímco u občanských energetických společenství je základní pojistkou proti zneužití moci jednotlivými členy institut účinné kontroly, u společenství pro OZE je tato podmínka částečně modifikována. Účinnou kontrolu ve společenství pro OZE může vykonávat skupina libovolných členů nebo podílníků, tedy i střední podniky, avšak za splnění podmínky, že se **nachází v blízkosti projektů** OZE vlastněných a vybudovaných energetickým společenstvím.⁴

Účinnou kontrolu ve společenství pro OZE doporučujeme v novém energetickém zákoně definovat stejně jako v případě občanských energetických společenství (viz část. 2). Co se týče vymezení podmínky blízkosti účinně kontrolujících

členů, doporučujeme použít jeden z níže uvedených přístupů:

1. Hodnotit splnění podmínky blízkosti výhradně v kontextu každého společenství pro OZE a v zákoně ji nijak nekonkretizovat. Uvažujme například projekt malé bioplynové stanice určené k zásobování teplem pro jednu vesnici, za členy nebo podílníky v blízkosti bude možné považovat pouze osoby s bydlištěm nebo skutečným sídlem na území dané vesnice. Naopak u větších projektů, jako je například výstavba velkého fotovoltaického parku, který má zásobovat elektřinou občany celého kraje, bude třeba za členy nebo podílníky v blízkosti projektu považovat všechny s bydlištěm nebo skuteč-

⁴ Čl. 2 bod 16 písm. a) RED II.

ným sídlem na území daného kraje. Výhodou tohoto přístupu je větší flexibilita pro fungování jednotlivých projektů společenství pro OZE.

2. Stanovit pro všechna společenství pro OZE stejnou maximální vzdálenost mezi bydlištěm, skutečným sídlem nebo katastrálním územím účinně kontrolujících členů a výrob-

nou nebo jiným zařízením, které má být součástí realizovaného projektu (např. bateriové úložiště). Za dostatečnou považujeme vzdálenost maximálně 50 km. Výhodou tohoto přístupu je vyšší právní jistota pro zakladatele společenství pro OZE, kteří by si mohli před podáním žádosti o registraci snadno ověřit, zda danou podmínku splňují.

Otázky k diskusi: Jaké řešení blízkosti projektů společenství pro OZE zvolit?

Hodnotit splnění podmínky jen v kontextu každého společenství pro OZE a v zákoně ji nekonkretizovat, nebo všechna stanovit stejnou maximální vzdálenost?

Inspiraci hledejme v zahraničí. Například v Portugalsku zákonodárce uvádí, že členové společenství pro OZE se musí nacházet v blízkosti projektu, aniž by blízkost výslovně definoval.⁵ Portugalské úřady splnění kritéria blízkosti posuzují na individuální bázi. Naopak v Litvě jsou za členy v blízkosti projektu považováni obyvatelé obce, kde se projekt společenství pro OZE nachází, stejně jako obyvatelé sousedních obcí.⁶ Přikláníme se spíše ke druhé variantě, neboť představuje nižší riziko libovůle ze strany registrujících státních orgánů. Na druhou stranu však dané řešení nemusí vyhovovat všem typům projektů společenství pro OZE – například pokud by bylo účelem společenství pro OZE zásobovat elektřinou nebo teplem celý kraj, navrhovaná vzdálenost by nestačila.

4 Podnikatelská činnost energetických společenství a tvorba zisku

Energetická společenství musí v první řadě sloužit k poskytování environmentálních, sociálních a hospodářských výhod svým členům či podílníkům, nebo místním oblastem v místě jeho působnosti. Druhotným účelem energetického společenství může být i tvorba zisku. Doporučujeme, aby český zákonodárce konkretizoval, jak velký podíl na zisku musí být energetickým společenstvím investován do jeho dalšího rozvoje nebo jiných veřejně prospěšných aktivit, a jak velkou část si mezi sebe mohou členové energetického společenství rozdělit. V úvahu přichází například možnost rozdělit si maximálně 33 % z disponibilního zisku.

Podle evropského práva nesmí být energetické společenství založeno primárně za účelem tvorby zisku.⁷ Hlavním účelem energetického společenství musí být vždy poskytování environmentálních, sociálních a hospodářských výhod členům/podílníkům nebo místním oblastem, kde se energetické společenství nachází. To však **neznamená, že by evropské právo energetickým společenstvím zakazovalo vykonávat vedlejší hospodářskou činnost**, ani že by energetická společenství podle evropského práva nemohla tvořit žádný zisk. Český zákonodárce však musí zajistit, aby byla povaha každého energetického společenství primárně nezisková, a zároveň neohrozit jejich ekonomickou soběstačnost absolutním zákazem tvorby zisku.

Způsob nakládání se ziskem se bude odvíjet od právní formy, kterou si energetické společenství zvolí. Některé z právních forem, které přicházejí v úvahu, v sobě již podle platného znění občanského a obchodního zákoníku zaručují primární neziskovost zvolené právní formy. U jiných bude třeba přijmout mírné legislativní úpravy v novém energetickém zákoně a zakladatelském právním jednání.

V případě spolku musí být podle občanského zákoníku zisk z jeho činnosti použit **pouze pro spolkovou činnost, včetně správy spolku**. V rámci nákladů na správu spolku je možné členům spolku vyplatit mimořádné odměny, nikoli však pravidelný podíl na zisku.

⁵ RESCOOP: Energy Communities under the Clean Energy Package, str. 74. Dostupné online: <https://www.rescoop.eu/uploads/rescoop/downloads/Energy-Communities-Transposition-Guidance.pdf>

⁶ Ibid., str. 28–29.

⁷ Čl. 2. 11 IEMD a čl. 2. 16 RED II.

V případě **obchodních korporací (družstva a s.r.o.)** by bylo třeba definovat v novém energetickém zákoně podmínku reinvestice zisku do dalšího fungování a rozvoje korporace s tím, že členové si mohou rozdělit nanejvýš 33 % zisku. Konkrétní východiska a důvody návrhu jsou tato:

→ V případě **družstva** musí členové ve stanovách uvést, že hlavním účelem je vzájemná podpora členů nebo třetích osob (nikoli tvorba zisku, která také může být primárním účelem družstva, viz § 552 odst. 1 ZOK). Nicméně, tato podmínka by sama o sobě nezabránila možnosti, aby si mezi sebe členové družstva rozdělili všechnen zisk (zákon o obchodních korporacích ani u druž-

stev založených za účelem vzájemné podpory členů rozdělování zisku nijak neomezuje). **V energetickém zákoně proto doporučujeme uvést, že** „zisk družstva, které je energetickým společenstvím, musí být primárně investován do dalšího rozvoje družstva a jeho správy, přičemž členové si mohou vyplatit maximálně 33 % z disponibilního zisku“.

→ **U bytových a sociálních družstev** není třeba způsob nakládání se ziskem v energetickém zákoně upravovat. Přímou ze zákona o obchodních korporacích totiž vyplývá, že si členové těchto podtypů družstva mohou vyplatit **maximálně 33 % z disponibilního zisku**.

→ V případě **společnosti s ručením omezeným** musí společníci ve společenské smlouvě uvést, že hlavním účelem není tvorba zisku, ale poskytování environmentálních, sociálních a ekonomických přínosů společní-

kům, případně místním oblastem, ve kterých bude energetické společenství působit. Stejně jako u družstva by však splnění této podmínky samo o sobě nevedlo ke splnění požadavků evropského práva.

Otázky k diskusi: Jak mají energetická společenství nakládat s potenciálním ziskem?

Jak velký zisk si mezi sebe členové energetického společenství mohou rozdělit?

Jaká by měla být povinná výše reinvestice do společenství, případně do rozvoje místní oblasti?

V energetickém zákoně doporučujeme uvést, že „zisk společnosti s ručením omezeným, která je energetickým společenstvím, musí být primárně investován do dalšího rozvoje společnosti s ručením omezeným a její správy, přičemž společníci si mohou vyplatit maximálně 33 % z disponibilního zisku“.

Povinnost reinvestice do rozvoje energetického společenství nebo jeho správy by mohla být formulována různě, například prostřednictvím investice do rozvoje místní oblasti, kde energetické společenství působí, do zmírňování energetické chudoby, nebo do rozvoje jiného energetického společenství.

5 Provozování a využívání distribuční soustavy

Energetická společenství budou obvykle muset spolupracovat s provozovateli veřejné distribuční soustavy. Pro posílení právní jistoty obou stran proto doporučujeme v novém energetickém zákoně konkretizaci podmínek připojování nových zdrojů do distribuční soustavy. Dále doporučujeme, aby byl v rámci tvorby nové tarifní struktury vytvořen nový tarif pro energetické komunity, který by spravedlivě odrážel přínosy i náklady plynoucí pro distribuční soustavu z jejich činnosti. Závěrem doporučujeme, aby Česká republika energetickým společenstvím umožnila provoz uzavřené distribuční soustavy a možnost pronájmu části veřejné distribuční soustavy.

Energetická společenství budou při své činnosti často vstupovat do interakce s provozovatelem veřejné distribuční soustavy. V současnosti nejsou vztahy energetických společenství s provozovatelem distribuční soustavy téměř vůbec regulovány, čímž vzniká nerovnost postavení mezi stranami. S přibývajícím počtem zákazníků, kteří jsou zároveň výrobci energie, **roste potřeba právní úpravy, která vztahy energetických společenství a provozovatele distribuční soustavy bude regulovat.**

Nová právní úprava by měla jasně a konkrétně stanovit povinnosti, které má provozovatel veřejné distribuční soustavy vůči energetickým společenstvím a naopak. Obecně formulovanou povinnost provozovatele distribuční soustavy „spolupracovat“ dle evropského

práva s energetickými společenstvími⁸ je nutné na národní úrovni rozpracovat tak, aby byla zajištěna její efektivní vy-mahatelnost. Zejména by měl být **velmi přesně vymezen prostor pro uvážení provozovatele distribuční soustavy**, pokud jde o připojování nových zdrojů do distribuční soustavy a zřizování a provoz lokálních distribučních soustav. Rozhodování provozovatele distribuční soustavy by mělo být v těchto případech závislé pouze na předem transparentně stanovených objektivních technických kritériích a podrobováno přezkumu nezávislého orgánu státu, například ERÚ.

Dále se podle evropského práva na energetická společenství musí vztahovat **odpovídající síťové poplatky** v místech připojení mezi sítí společenství a distribuční sítí mimo energetické společenství.⁹ Tyto

poplatky musí být **účtovány odděleně** za elektřinu **dodanou** do distribuční sítě a za elektřinu odebranou z distribuční sítě mimo energetické společenství.¹⁰ Za účelem naplnění požadavků evropského práva navrhuje zavedení **zcela nové tarifní struktury**. Ta by měla odrážet aktuální posuny v energetice, jako je zapojování aktivních spotřebitelů, decentralizace výroby elektřiny, akumulace energie, inteligentní měřicí systémy atd. Žádoucí součástí nové tarifní struktury je i speciální tarif pro energetická společenství, který by spravedlivě odrážel jak přínosy, tak náklady distribuční soustavy v souvislosti s nimi. V ceně za distribuci

elektřiny z lokálního zdroje by měly být zahrnuty pouze náklady na provozování lokální části distribuční soustavy, nikoli nadřazených hladin. V rámci stávající tarifní struktury by sice bylo možné obdobné změny také prosazovat, ale takové řešení považujeme spíše za nesystémové a dočasné.

V neposlední řadě dává evropské právo členským státům na výběr, zda energetickým společenstvím umožní „stát se provozovatelem distribuční soustavy“ a „spravovat distribuční soustavu v oblasti jejich působení“.¹¹

Otázka k diskusi: Jaká má Česko přiznat energetickým společenstvím práva vzhledem k distribuční soustavě?

Mají mít energetická společenství právo stát se provozovatelem distribuční soustavy, a nebo spravovat distribuční soustavu v oblasti jejich působení?

Doporučujeme, aby Česká republika této příležitosti využila jak pro provoz uzavřené, tak i veřejné distribuční soustavy, a to včetně možnosti pronajmout si část veřejné distribuční soustavy. Cena za pronájem distribuční soustavy by mohla být stanovena na základě nového energetického zákona (např. v cenovém rozhodnutí ERÚ). V první řadě by díky správě části distribuční soustavy energetickým společenstvím došlo k vytvoření významné pobídky k lokální optimalizaci toků energie (vyrovnání nabídky a poptávky) a obecně k efektivnějšímu využití distribuční soustavy (zvýšení konkurence v oblasti provozování veřejné distribuční soustavy, které je nyní de facto monopolní činností). Zároveň by tato příležitost mohla přispět k mobilizaci soukromého kapitálu k financování investic do modernizace distribuční soustavy.

⁸ Čl. 16 odst. 1 písm. d) IEMD a čl. 22 písm. 4 odst. c) RED II.

⁹ Čl. 16 odst. 1 písm. e) IEMD a čl. 22 odst. 4 písm. d) RED II.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Čl. 16 odst. 4 IEMD.

6 Energetická společenství a ochrana spotřebitele

Energetická společenství budou muset pro své členy zajistit ochranu základních spotřebitelských práv, jako je právo na srozumitelné smluvní podmínky a právo na vystoupení z energetického společenství. Pokud budou energetická společenství vstupovat do obchodních styků s vnějšími subjekty, musí při nich dodržovat stejná ustanovení na ochranu spotřebitele jako „tradiční“ dodavatelé a distribuční společnosti. Otázkou k diskusi je, zda má český zákonodárce zajistit, aby byl odchod člena z energetického společenství vždy bezplatný, nebo z uvedeného pravidla stanovil opodstatněnou výjimku.

Evropské právo klade **vysoký důraz na ochranu spotřebitele**. Pokud se spotřebitel stane členem energetického společenství, nesmí zároveň ztratit svá spotřebitelská práva. Energetické společenství má zároveň povinnost chránit i spotřebitelská práva nečlenských subjektů.

Mezi nejdůležitější spotřebitelská práva v oblasti elektroenergetiky zaručená evropským právem patří:

- právo na připojení domácnosti k distribuční soustavě a na dodávku elektřiny,¹²
- právo na volbu dodavatele elektřiny a na jeho rychlou, snadnou a bezplatnou změnu,¹³

→ právo na srozumitelné smluvní podmínky a na odstoupení od smlouvy,¹⁴

→ právo na přesné informace o jeho spotřebě elektřiny a na vyúčtování založené na těchto informacích.¹⁵

Energetické společenství bude v praxi muset při péči o své členy dodržovat v souladu s čl. 10 a 12 IEMD zejména následující požadavky na ochranu spotřebitele a ve smlouvě o členství v energetickém společenství stanovit:

- jaké služby členům poskytuje, a jaká je nabízená úroveň kvality těchto služeb,
- dobu platnosti smlouvy a podmínky, za nichž je možné služby obnovit či zrušit,

¹² Čl. 27 IEMD.

¹³ Čl. 12 IEMD.

¹⁴ Čl. 10 IEMD.

¹⁵ Čl. 18 IEMD.

- způsob zahájení postupu mimosoudního urovnávání sporů,
- náhrady a odškodnění, které se uplatňují v případě, že není dodržena dohodnutá úroveň kvality služeb, včetně nesprávného nebo zpožděného vyúčtování,
- nárok na změnu dodavatele ve lhůtě nejvýše tří týdnů ode dne, kdy o to člen požádá,
- zákaz účtování poplatků za změnu dodavatele, resp. za vystoupení z energetického společenství, potenciálně

s výjimkou stanovenou v souladu se čl. 12 odst. 3 IEMD (viz dále).

Další povinnosti na ochranu spotřebitelských práv pak budou náležet energetickým společenstvím **v roli dodavatele elektřiny externím subjektům** (získá-li energetické společenství licenci na dodávku elektřiny) a v případě provozování distribuční soustavy. V tomto ohledu evropské právo klade na energetická společenství stejné nároky jako na tradiční subjekty na trhu s energiemi.¹⁶

¹⁶ Srov. čl. 27 IEMD a čl. 31 a 34 IEMD.

Otázka k diskusi: Má být vystoupení z energetického společenství bezplatné?

Má být změna dodavatele, resp. vystoupení z energetického společenství pro malé podniky a zákazníky v domácnostech za všech okolností bezplatné?

Čl. 12 odst. 3 IEMD umožňuje členským státům **povolit poplatky** za změnu dodavatele „za ukončení smlouvy zákazníků, kteří z vlastní vůle ukončí smlouvu na dodávky elektřiny za pevnou cenu na dobu určitou před uplynutím sjednané doby, pokud jsou tyto poplatky součástí smlouvy, již zákazník z vlastní vůle uzavřel, a zákazník je před uzavřením smlouvy o těchto poplatcích jasně informován“. Zároveň je stanoveno, že poplatky za změnu dodavatele musí být přiměřené a nesmějí přesáhnout přímou hospodářskou ztrátu, kterou dodavatel, resp. energetické společenství utrpělo v důsledku vypovězení smlouvy zákazníkem. Přijetí této povinnosti by na jednu stranu znamenalo větší jistotu pro energetická společenství, že jeho členové a zákazníci nebudou bez vážného důvodu přecházet k jiným dodavatelům, a na druhou stranu by mohlo z pohledu členů a zákazníků energetického společenství představovat nadbytečný výdaj, který nemusí být pokládán za opodstatněný.

frankbold.org

boldfuture.cz